

SỬ DỤNG TRÒ CHƠI TĂNG CƯỜNG TRẢI NGHIỆM CHỮ VIẾT CHO TRẺ 5-6 TUỔI Ở TRƯỜNG MẦM NON

HOÀNG THỊ ÁNH*

Ngày nhận bài: 01/08/2017; ngày sửa chữa: 03/08/2017; ngày duyệt đăng: 06/08/2017.

Abstract: The article presents theoretical issues and situation of using learning games to help children aged 5 to 6 familiarise with letters. Based on this analysis, author proposes some measures to improve effectiveness of using these games to help preschool children familiarise with letters. The piloted results of the measures mentioned in the article have shown the feasibility of them in application in reality.

Keywords: Learning games, familiarise, measures, letters, teachers, students, practical kindergarten.

1. Việc phát triển ngôn ngữ nói chung và tăng cường trải nghiệm chữ viết tiếng Việt nói riêng là vấn đề cần thiết. Đặc biệt là vào giai đoạn khi trẻ bước vào mẫu giáo lớn 5-6 tuổi, việc tăng cường trải nghiệm với chữ viết tiếng Việt càng cần thiết hơn.

Hoạt động vui chơi ở trẻ mầm non có nhiều ưu thế với việc giúp trẻ trải nghiệm chữ viết và là tiền đề cho hoạt động học tập ở lứa tuổi tiếp theo. Đa số trẻ đã hứng thú tích cực tham gia vào các góc chơi và phát triển về tất cả các mặt: *đức, trí, thể, mĩ*, đặc biệt, qua đó trẻ không những phát triển về ngôn ngữ mà còn khơi dậy lòng say mê, sự hứng thú trong việc làm quen với chữ viết tiếng Việt mà không hề bị gò bó, áp đặt.

Hiện nay, quá trình cho trẻ mẫu giáo (TMG) 5-6 tuổi trải nghiệm chữ viết thông qua trò chơi học tập (TCHT) ở trường mầm non (TMN) vẫn chưa đạt hiệu quả cao do giáo viên (GV) chưa đưa ra được những nguyên tắc lựa chọn và biện pháp hợp lí khi sử dụng TCHT để giúp trẻ tăng cường trải nghiệm chữ viết. Vì vậy, chúng tôi đã tập trung nghiên cứu vấn đề "Sử dụng trò chơi tăng cường trải nghiệm chữ viết cho trẻ 5-6 tuổi ở TMN".

2. Thực trạng sử dụng TCHT tăng cường trải nghiệm chữ viết tiếng Việt cho trẻ 5-6 tuổi ở TMN

Chúng tôi đã tìm hiểu thực trạng việc sử dụng TCHT tăng cường trải nghiệm chữ viết tiếng Việt cho trẻ 5-6 tuổi ở TMN Hoa Sen, Hoa Hồng - Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương (từ tháng 12/2016 đến tháng 4/2017). Kết quả cụ thể như sau:

2.1. Những khó khăn GV gặp phải khi sử dụng TCHT giúp trẻ 5-6 tuổi trải nghiệm chữ viết (xem bảng 1).

Bảng 1 cho thấy: có 34,61% GV gặp khó khăn về tài liệu tham khảo. GV cho biết, tài liệu tham khảo hầu như ở trong trường, ít khi GV tìm tòi thêm tài liệu cho bản thân, do công việc nhiều, mất nhiều thời gian chăm sóc cho trẻ nên không có thời gian nghiên cứu;

Bảng 1. Những khó khăn GV gặp phải khi sử dụng TCHT giúp trẻ 5-6 tuổi trải nghiệm chữ viết

STT	Khó khăn	Số lượng (n = 26)	Tỉ lệ %
1	Ít tài liệu hướng dẫn, tham khảo	9	34,61
2	Số lượng trẻ đông	10	38,46
3	Chưa nắm được biện pháp tổ chức TCHT	3	11,53
4	Hạn chế về điều kiện cơ sở vật chất	4	15,38

38,46% GV gặp khó khăn do số trẻ đông, điều này đã hạn chế cho GV trong khâu quản lí và tổ chức, chia nhóm cho trẻ chơi; 11,53% GV gặp khó khăn do chưa nắm được biện pháp tổ chức TCHT. GV chưa gây hứng thú được cho trẻ, chủ yếu là dùng lời giải thích và làm mẫu cho trẻ nhiều. Có 15,38% GV khó khăn do hạn chế về điều kiện cơ sở vật chất, họ cho rằng đồ dùng, đồ chơi trong và ngoài lớp còn ít, có nhiều cái cũ.

2.2. Các biện pháp khi sử dụng TCHT của GV nhằm giúp trẻ 5-6 tuổi trải nghiệm chữ viết (xem bảng 2):

Bảng 2. Các biện pháp khi sử dụng TCHT của GV nhằm giúp trẻ 5-6 tuổi trải nghiệm chữ viết

STT	Biện pháp	Số lượng (n = 26)	Tỉ lệ %
1	Dùng lời và làm mẫu	15	57,69
2	Gây hứng thú cho trẻ	6	23,07
3	Chơi theo nhóm nhỏ	5	19,23

Kết quả điều tra cho thấy, GV đã có sự phối hợp giữa các biện pháp khác nhau khi tổ chức TCHT giúp trẻ 5-6 tuổi trải nghiệm chữ viết, cụ thể: 57,69% GV chọn biện pháp *dùng lời và làm mẫu*; 23,07% GV chọn *gây hứng thú cho trẻ*; 19,23% GV chọn *chơi theo nhóm nhỏ*. Tuy nhiên, nhóm biện pháp dùng lời,

* Trường Mầm non thực hành Hoa Sen - Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương

làm mẫu vẫn được nhiều GV chọn hơn cả. Khi được hỏi lí do vì sao lựa chọn biện pháp đó, đa số GV cho rằng cần giải thích và làm mẫu cho trẻ để trẻ hiểu cách chơi và luật chơi; trò chơi diễn ra thuận lợi, có hiệu quả. Đối với hai biện pháp gây hứng thú cho trẻ và chơi theo nhóm nhỏ thì ít GV lựa chọn hơn. GV cho rằng, trẻ chỉ cần được nghe, chơi trò chơi là rất có hứng thú, trẻ xúm lại bên cô để được chơi; bên cạnh đó, số trẻ đông, một lớp chỉ có 2-3 GV nên bị hạn chế trong việc chia trẻ thành các nhóm nhỏ, GV thường chia trẻ thành 2 nhóm là chủ yếu.

2.3. Thực trạng mức độ trải nghiệm chữ viết tiếng Việt cho trẻ 5-6 tuổi thông qua TCHT qua từng tiêu chí (xem bảng 3):

Bảng 3. Mức độ trải nghiệm chữ viết tiếng Việt cho trẻ 5-6 tuổi thông qua TCHT qua từng tiêu chí

TC	XL		Giỏi		Khá		Trung bình		Yếu		\bar{X}
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	
TC1	11	18,3	24	40	24	40	1	1,7			2,75
TC2	5	8,3	10	16,7	27	45	18	30			2,03
TC3	16	26,7	24	40	15	25	5	8,3			2,85
TC4	3	5	9	15	23	38,3	25	41,7			1,83
TC5	1	1,7	13	21,6	27	45	19	31,7			1,93
TC6	7	11,7	18	30	30	50	5	8,3			2,65

GV đã nhận thức được vai trò của TCHT đối với sự hình thành và phát triển nhân cách của trẻ nói chung, cũng như quá trình phát triển ngôn ngữ của trẻ nói riêng, tạo tiền đề cho trẻ học đọc - viết ở trường tiểu học. Tuy nhiên, việc lựa chọn và sử dụng TCHT vào mục đích giúp trẻ 5-6 tuổi tăng cường trải nghiệm chữ viết đạt hiệu quả chưa cao; nguyên nhân dẫn đến thực trạng trên là do: Khả năng trải nghiệm chữ viết của trẻ chưa cao, tập trung chủ yếu ở mức độ trung bình; khả năng thực hiện các nhiệm vụ giữa các tiêu chí của trẻ vẫn còn chênh lệch nhau.

3. Một số biện pháp sử dụng TCHT tăng cường trải nghiệm chữ viết tiếng Việt cho trẻ 5-6 tuổi ở TMN và thực nghiệm sư phạm

Các biện pháp giáo dục được tiến hành cùng với sự giúp đỡ trực tiếp của GV tại TMN: 1) Sử dụng môi trường chữ viết phong phú, đa dạng, hấp dẫn; 2) Sử dụng đồ dùng trực quan tăng cường hiệu quả của chữ viết; 3) Tạo điều kiện cho trẻ có cơ hội chia sẻ, hợp tác nhóm và đánh giá lẫn nhau trong khi chơi; 4) Sử dụng các trò chơi một cách linh hoạt và tích hợp vào trong những hoạt động khác; 5) Cá biệt hóa việc tác động trong quá trình sử dụng trò chơi

Chúng tôi tiến hành thực nghiệm trên 60 trẻ thuộc 2 lớp 5-6 tuổi thuộc 2 TMN thực hành Hoa

sen và TMN thực hành Hoa Hồng (Hà Nội). Trong đó, mẫu thực nghiệm là 30 trẻ 5-6 tuổi thuộc nhóm lớp lớn B5 TMN thực hành Hoa Sen và mẫu đối chứng là 30 trẻ 5-6 tuổi thuộc nhóm lớp lớn 1B TMN thực hành Hoa Hồng.

Kết quả khảo sát sau thực nghiệm cho thấy: trẻ ở nhóm thực nghiệm có sự tiến bộ rõ rệt về khả năng thực hiện các nhiệm vụ khi trải nghiệm với chữ viết. Trẻ nhận biết, phát âm được các chữ cái, các từ; trẻ nhận biết được các dấu câu, dấu thanh. Trẻ hiểu được ý nghĩa của chữ viết và thực hiện đúng quy tắc khi tô, viết, sao chép chữ cũng như thực hiện đúng các hành vi cần thiết của người viết. Điều đó cho thấy: các biện pháp sử dụng TCHT tăng cường cho trẻ 5-6 tuổi trải nghiệm với chữ viết được đề xuất mang tính khả thi, mang lại hiệu quả giáo dục.

4. Qua quá trình thực nghiệm, chúng tôi đã vận dụng 5 biện pháp sử dụng TCHT tăng cường cho trẻ được trải nghiệm chữ viết trong TMN. Sau khi thực nghiệm cho thấy: khả năng nhận thức của trẻ về chữ viết tiếng Việt cao hơn trước thực nghiệm, cao hơn hẳn so với trẻ ở nhóm đối chứng. Các kết quả kiểm định độ tin cậy về hiệu quả thực nghiệm bằng phương pháp thống kê cũng đã chứng tỏ điều này.

Như vậy, kết quả thực nghiệm các biện pháp mà chúng tôi đề xuất đã chứng minh giả thuyết khoa học của đề tài là có tính khả thi. Trong quá trình giảng dạy, GV nên có sự lựa chọn, kết hợp các biện pháp một cách linh hoạt sao cho thích hợp với hoạt động của mình để có được hiệu quả cao nhất trong quá trình phát triển nhận thức chữ viết tiếng Việt của trẻ 5-6 tuổi. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Phan Thị Lan Anh (2009). *Sử dụng trò chơi nhằm phát triển khả năng tiền đọc - viết cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi ở trường mầm non*. Luận án tiến sĩ Giáo dục học. Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- [2] Bộ GD-ĐT - Dự án đổi mới chương trình và sách giáo khoa. *Chương trình chăm sóc giáo dục trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi*.
- [3] Doman - Glenn (2010). *Dạy trẻ biết đọc sớm* (bản dịch). NXB Lao động - Xã hội.
- [4] Đinh Hồng Thái (2014). *Giáo trình phát triển khả năng tiền đọc viết tuổi mầm non theo hướng tích hợp*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [5] Đinh Hồng Thái (2015). *Giáo trình phát triển ngôn ngữ tuổi mầm non*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [6] Đinh Hồng Thái (2005). *Giáo trình phương pháp phát triển lời nói trẻ em*. NXB Đại học Sư phạm.